

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului :

pe un an . . . . . 8 coroane
 „ 1/2 „ . . . . . 4 „
 „ 1/4 „ . . . . . 2 „
 Prețul unui număr . . . . . 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil :

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea : Caransebeș, strada Transilvaniei.

Administrația : Caransebeș, strada Parcului 774.

Numărul telefonului : 44.

Manuscripte nu să inapoiază.

Cultura poporului.

Care popor se poate numi cult?

Dacă un popor are mulți oameni învățați, dacă are și școli superioare escelente, dacă școlile-i de specialitate nu lasă nimic de dorit, totuși nu se poate numi cult în acel caz, când masa mare a poporului orbecă în întunecul neștiinței, atunci când făclia luminaătoare a științei nu susține opaițul culturii și 'n colibele cele mai îndepărtate.

Fiindcă sunt popoare, cari au clasă înaltă cultă, care însă nu se îngrijește de luminarea poporului. Așa e d. e. România unde școlile superioare, sunt vestite, dar țărani numără foarte mulți analfabeți. Boerii cei mari cu moșii nu se îngrijesc de creșterea culturală a poporului. Iar statul nu dă importanța cuvenită instrucției populare.

Deși în ori-ce stat cea mai de competenție instrucție e cea poporală. Drept aceea în toate statele mari se pune foarte mult pond pe ea. Fiindcă școala poporală e cheagul, ce în mod spiritual leagă fărâmașurile cele mai răslețe ale unui popor între olaltă aducându-le și susținând în ele conștiința de unitate etnică. De jos în sus trebuie ridicate, cultivate popoarele. Asta e calea naturală. Mai de însemnătate deci, mai grea în consecvențele sale bune sau rele e școala poporală.

Nu ne mirăm între astfel de împrejurări, că un ministru ca Apponyi a crezut cu drept, că numai atunci lucră corect, dacă începe cu reforma-rea învățământului poporal.

Doar tot traiul țăranului atârână dela școala poporală cu gradele ei. Aici ar trebui să învețe el nu numai a scrie, ceti și socoti etc. ci tot, de ce are lipsă în viață : *practică să fie școala poporală*. Vrei să ridici un popor, ridică-i școala lui poporală, 'adu-o mai aproape de menirea ei, aibi învățători harnici și al tău e viitorul.

Cea mai de competenție străduință a fiecărui popor deci fie a avea școli populare bune și harnici învățători, astfel de școli populare, cari să pregătească pe țăran pentru toate surprizele vieții, care să susție în el conștiința de neam, iubirea de patrie și să sădească în sufletul lui din cea mai fragedă tinerețe dorul după ideal, iubirea de neam și țară.

Conștiința de sine a popoarelor consistă chiar în luminarea poporului.

Tocmai pentru aceea popoare mari și mici se iau la întrecere în ajungerea unei culturi mai temeinice, mai estinse. Nu numai popoarele, dar și confesiuniunile cu toată forța lor mare morală vreau să aibă în mână școala, unde se luminează, școala poporală.

Dacă ne uităm la noi Români, ce se face în direcția aceasta, și aci vedem că nu se face destul, că-s întrelăsări strigătoare la cer. Porecliții naționaliști au fost contra urcării salariilor învățătorilor, pe când noi știm, că salarele bune atrag tineri mai capabili pe cariera învățătorescă, atunci se ridică nivelul școlii populare, iar cultura poporului câștigă având muncitori mai harnici.

Toată ceata acelora, care-și bat peptul, că-s naționaliști, de altă parte însă sunt lingăii și poltronii cei mai mari, sbiară în gura mare contra învățătorei limbei ungurești în școala poporală. Firește, advocații ar voi ca poporul să nu priceapă o boabă ungurește, ca cu cele mai mici lucruri să meargă la ei și să le plătească.

Pe când însă ei sbiară, ca țăranul să nu învețe ungurește toți băeții acestor *domni* umblă prin școli ungurești. Toți băeții de domn din Caransebeș, ca să rămânem aici, dimpreună cu al lui Barbu, umblă în școala ungurească. Acelaș Barbu și tovarășii au sbierat contra limbei maghiare și au convocat adunarea cea de protestare.

La noi va să zică, nu că nu se lucră în destul, dar se pune'n bețe'n roate, ca să nu putem avea un popor *cult*. Nici când de altcum nu-i s'a dat la noi școlii atenția cuvenită. Dascălul abia în timpul din urmă a început la noi să însemne ceva.

La noi inspectia școlară s'a pus în mâna preoților, protopopilor, cari nu numai că nu se pricep, dar n'au nici bunăvoința recentă pentru școală. Iar în frunte de tot e cocoțat câte-un referent școlar, care în viața lui n'a învățat pedagogie, ci are numai meritul că'i rudă, ori se poate mândri cu legături prin konzistoare. În Sibiu referentul școlar e un student neisprăvit în filozofie, în Arad un teolog, la noi alt teolog: nici unul dintre aceștia, cari servesc până acum de mai mulți ani, n'au dat nici cea mai mică directivă în școala poporală. Ba ce e

CHEAG pentru strângerea brânzei, garantat nestricăcios să află în formă de esență
 (în sticle) și în pravuri la

„SEVERINEANA“ societate comercială pe acții în CARANSEBEȘ.

mai mult, toți trei s'au păcălit cu ordinațiunile referitoare la legea apponyiană, pe care nici unul n'o studiasse, deși toți trei luaseră parte la adunări de protestare contra acelei legi.

N'avem nimic în contră: teolog fie referent școlar, dar teolog, care a făcut și studii pedagogice, fiindcă *teologia* nu dă har pentru toate ocupațiunile, cum vedem, că cam se practică. De bună seamă și acesta e un motiv, că afară de Slovaci în țara noastră rău noi mai stăm cu cultura poporului.

Până când vom fi tot între cei din urmă?

Deputații naționaliști și preoțimea.

Cunoaștem prea bine luptele naționale din timpul mai nou. Știm, că deputații naționaliști, în prima linie preoțimei au să mulțumească, că au ajuns în parlamentul țării. Preoții, cu puțină excepție, cu un zel demn de o cauză mai bună, și-au făcut datorința de corteși. Rolul de corteș e incompatibil cu demnitatea unui preot, dar așa a fost curențul și preoțimea în însuflețirea sa, a fost orbită și răpită la lucruri nu prea potrivite.

Domnii au fost mai precauți. După alegeri nu ni s'a dat să vedem trași înaintea judecătoriei *advocații* sau *protopopii*, cari au îndemnat, ba chiar silit preoțimea la rolul de corteși, dar am văzut mulți preoți loviți de mâna dreptății și aruncați în temniță pentru agitații și lucruri nepermise de lege, comise la alegerile deputaților naționaliști.

Cele mai elementare reguli ale buneii cuviințe pretind, să fi recunoscător față

de binefăcătorii și să sari în ajutorul celor ce sufer pentru tine. Nu așa s'au purtat însă deputații naționaliști față de preoțime. Să servim cu date concrete. Cutare preot din cercul dlui C. Bredicean a ținut în toiul alegerii adunare nepermisă de lege, pentru care fapt a fost tras în judecată și omul sărac, cu o droaie de copii a suferit pagube enorme. S'a adresat dlui Bredicean pentru sprijin. Răspunsul a fost scurt și categoric. „Părinte — a zis dl Bredicean — eu nu-ți pot ajuta și ai să fi împăcat cu soarta, pentru că la eventualitatea aceasta te puteai aștepta“. Adecă să *pretinzi* dela preot să se facă corteș, să comită lucruri nepermise de lege, ca tu să ajungi *magnific* și când te simți sus și cald, să întorci spatele, să-l ignorezi, ear tu să-ți dai silința, ca mandatul de deputat să-l folosești pentru căpătuirea cutărui copil prin minister și puțin te doare, că preotul cu familia sa duc lipsă și nu are nici pânea de toate zilele.

Un alt preot a fost condamnat la o lună de zile închisoare pentru agitație și pentru înfricarea alegerilor. A stat în temniță. Și-a lăsat casa și familia. Avea un copil prin școli pe care l'a încredințat dragostei deputatului naționalist, pentru care a intrat în temniță. Din temniță a rugat pe deputat să-i trimită de ale mâncării. Răspunsul a fost, că nici el, deputatul n'are, dar ca să mai dea la alții. În cauza copilului, deputatul n'a făcut nimic. De eră copilul său, sigur, căută să facă drumu în ministeriu. Preotul s'a ales cu închisoare, pagubă mare acasă și pierderea congruei pe 3 ani în sumă de 2000 cor. și cu disprețul deputatului său.

Pe toată linie vedem, că preoțimea noastră e nu numai ignorată, dar formal persecutată din partea așa numitei inteligențe române. *Advocații* îngrășați din sudoarea poporului românesc văd în preot numai o unealtă bună de a le aduce clienți și a face pe cor-

reși la alegeri și toată străduința lor este, unde numai pot, să lucreze în defavorul preoțimei, să o țină legată de glie, în sărăcie, ca cu atât mai bună unealtă să fie în mâinile lor, ca preotul, sărac și desconsiderat, fericit să se simtă, că un *domn* îi mai întinde mâna. Starea preoțimei noastre e sub toată critică. Venitele parohiale din zi în zi scad, pentru că poporul sărăcește. Și în proporția în care scad venitele preoțești, se scumpește traiul vieții și azi mâne preotul nu va mai putea trimite copii la școală și nu se va mai putea îmbrăca conform stării. Pentru îmbunătățirea vieții preoțimei noastre nu s'a făcut nimic. Încă n'am avut fericirea să auzim în sinoadele eparhiale, fie și în alte corporațiuni vre-un avocat sau protopop să-și fi ridicat glasul în favorul ameliorării stării preoțimei. A venit statul și a regulat întru câțva salariul preoțesc, întregind venitele parohiale la 800 cor. respective la 1600 cor. În schimbul congruei statul nu pretinde dela preot altceva decât să-și facă datorința față de stat și biserică, să fie moral, să îngrijească de creșterea religioasă, morală a poporului și să nu comită lucruri nepermise de lege. Congrua se împarte deja de 10 ani preoțimei și nli credem că se află un singur preot, care să poată afirma că fără motive i s'a detras congrua. Statul dă bani, dar nu pretinde dela preoțime, ceace pretine domnii *advocați*, cari nici când nu s'au interesat de soarta preoțimei.

Advocaților nu le place congrua preoțimei. Ne aducem aminte, că la introducerea legii de congrua preoțimea eră pentru primirea ei, pentru că ea își cunoștea mai bine năcăzurile și lipsele, ear elementul laic eră pentru neprimirea congruei, temându-se, că nu vor putea dispune după plac de preoțime.

În timpul din urmă preoții și-au venit în fire. Ei, cari trăiesc în nemijlocita atingere

FOIȚA.

AH FEMEILE!

Sărut ochii dragă Vlad, ce mai faci? De când ești pe aci? Eu te știam în provincie, cum de ai ajuns aci? Sau ești numai în trece?”

Cei doi ofițeri se strâng în brațe cu efuziune și amândoi intră în prima berărie, ca să poată sta liniștit de vorbă la un pahar de bere.

Vlad se uită la amicul său și zimbește zicând:

— „Dragă Stane, la mai mare, am aflat că ai fost înaintat căpitan, dar vezi, cum am fost despărțiți, n'am știut unde să te felicit.“

— „Nu te scuză dragă; ca vechi prieteni nu încap astfel de mofturi între noi. Dar să nu-mi uit vorba: Cum se face dragă Vlad că tu din aceeași promoție cu mine, ai rămas tot locotenent, pe când noi toți am fost înaintați?”

— „A fost o femeie la mijloc.“

— „Ei! nu mai spune; zi; cherchez la femme!“

— „Dă, și încă în ce mod! Să vezi, cazul meu, e bun de subiect de roman.“

— „Știi Vlade că noi glumeam de

multe ori și amici spuneau că eu vreau să fiu ori Stan, ori căpitan!“

— „Știu; dar ce are de a face, tu ai ajuns bine, încă ai și trecut așteptările noastre căci tu ești azi „și Stan dar și căpitan“, pe când eu sunt tot simplu locotenent.“

— „Lasă gluma, dragă Vlad. Eu am vrut să spun, mă știi: Eu nu fac lucrurile pe jumătate. Am pus mâna pe un deget, eu caut s'apuc toată mâna.“

— „Știu, vrei să afli romanul meu, dar nu-l spun nici chiar dacă ar veni D-zeu să întrebe.“

— „Dar dacă ți-ași făgădui pe onoare și pe tot ce am mai scump pe lume, pe copiii mei, că voi fi discret ca un mormânt? spui?“

Peste figura simpatică, frumoasă a locotenentului trece o umbră de șovăire.

Stan Mândru, văzând că amicul său șovăie, fără a mai aștepta să i-se spună o vorbă, duce dreapta la inimă și, cu vocea șoptită dar cu o adâncă convingere și cu un accent de caldă sinceritate, în glasul lui bărbătesc, zice:

— „Îți jur, pe onoare și pe conștiință că nici odată nu se va afla dela mine nici măcar umbra unui cuvânt indiscret!“ Locotenentul își privește amicul în ochi și fără a mai ezita îi ia o mână, o strânge cu căldură într'a lui, apoi începe:

— „Știi prietărie care mă legă de colegul nostru din școala „Traian.“

— „Știu, Traian „metodicul“ cum îl poreclisem noi. Știu, că tu cu el, erăți nedespărțiți, așa că noi vă numeam inseparabili.“

— „Ei, noi aști doi inseparabili, ne-am despărțit într'o bună zi din pricina unei femei.“

— „Ce femeie? care femeie? Nu-mi închipui că o preținie atât de veche și trainică, să se poată desface din pricina unei femei. Cum a fost frate?“

— „Să vezi. El se însurase de curând. Luase de nevastă o fată plină de viață, tânără, zburdalnică, de o viciciune ciudată. O fată care îți făcea impresia argintului viu... Baluri, petreceri, toate au urmat lant în primele luni. Însă el obișnuit cu o viață liniștită, metodică, nu putea să se țină pe acelaș plan cu ea, și pe când ea organiza serate în saloanele sale, el se afundă în dosarele și actele lui și și studia procesele. Ajunsesse cel mai bun avocat din orașul acela și câștigă enorm. Dar pe când el eră un simplu mosafir în casa în care el eră stăpân, erau acolo mosafiri cari erau stăpâni până și pe inima nevestei lui.

„Cum eu nu puteam să fiu nici un denunțator, dar nici un părtaș, am încetat să mai dau pe acolo.“

cu poporul, au cunoscut starea adevărată a poporului, au văzut, că *idolii; deputații naționali* nu sunt capabili a face poporului vreun bine și au înțeles, că interesele adevărate ale poporului pretind alt curent în politică, pretind o apropiere de guvern și poporul maghiar, că în cea mai deplină bună înțelegere să trăim, și să ne ajutăm reciproc la toate nevoile.

Curentul cel nou nu le place domnilor. Foile naționale, la care s'au căpătuit o adunătură de oameni din toate părțile, nu-i mai scot pe preoți din frumoasele epitete de *mișei* „trădători de neam,” pentru că de dragul congruei și-ar fi vândut neamul. Și tocmai acei indivizi s'au năpustit asupra preoțimei noastre, cari în trecut destule dovezi ne-au dat că *pe bani servesc toate* curenteile politice, se fac corteși deputaților Koșuthiști, ba cutreeră cercurile românești cu câte un *Kristoffy*, recomandându-l poporului, ca pe un *corb alb*.

Și advocații fși fac datorința. Chiar în sinodul parochial din anul acesta am văzut, că dl Dr. Dobrin s'a ridicat contra congruei preoțimei. Nu-i place, nici dsale, că preotul cu ajutorul congruei își mai poate trimite câte un copil la școală. Nu-i place, că și preoțimea noastră să fie părtașă de o soartă mai bună, și nu se cugetă, că dsa din copil sărac de cojocar a ajuns ca avocat la o avere considerabilă, care îi dă puțință să îngrijească de creșterea familiei. Noi nu-l invidiem pe dl Dr. Docrin pentru frumoasa avere adunată dela clientela română, dar nici dsa sa nu invidieze preoțimea noastră pentru congrua ce o primește.

Vârful l'a făcut dl Dr. Vlad, deputat național. La bugetul cultelor s'a sculat și a vorbit. Prin vorbirea sa ne-a dat dovezi, că n'are nici idee despre organizarea bisericii, despre sumele din buget și că e răutăcios față de preoțime și mai bine dorește, ca biserica să se prăpădească, decât să nu-i fie preoții corteșii lui la diferitele alegeri — În vorbirea sa a riscat niște afirmări, cari cu cuvinte pline de bărbăție au fost spulberate de dl ministru Apponyi. La vorbirea dlui Dr.

Vlad, că congrua s'ar fi detras unor preoți, cari au votat după convingerea lor, dl ministru într'un mod hotărât a răspuns: că afirmarea dlui Vlad nu corăspunde adevărului, pentru că încă nu s'a întâmplat, ca un preot să fie lipsit de competențele sale pentru că a urmat liber și legal convingerea sa. *S'a putut întâmpla* — zise mai departe dl ministru — *că unor preoți li-s'a detras congrua, pentru că și-au exprimat convingerea în un fel, ce i-a adus în conflict cu legea, ori cu bună-cuviința; s'a putut întâmpla lucrul acesta pentru agitație, niciodată însă nu s'a putut întâmpla, că cutare preot aparținând vreunei confesiuni să fi fost lipsit de congrua pentru că ar fi votat pentru unul ori altul dintre candidați, și nici nu se va întâmpla câtă vreme eu voiu ocupă fotoliul acesta.*

Ignoranța și necunoștința de cauză și-a arătat-o dl Vlad la chestia ajutorului de stat. Încă dela anul 1871 există în bugetul statului suma de 200,000 cor. pentru trebuințele bisericii gr. ort. române și sârbe. Din această sumă își primesc consistoarele ajutoarele, se ajută comune bisericesti, văduve de preoți și în caz de lipsă și preoți lipsiți de mijloace. Biserica — cum am amintit — până acum prea puțin s'a îngrijit de soarta preoțimei și nu arare-ori ni-se dă ocaziunea să vedem, că văduvele preoților, cari au servit 30—40 de ani cu credință bisericii nu primesc dela biserică nici un ajutor și sunt silite să trăiască din grația oamenilor de bine. Astfel de văduve, pot primi dela guvern din suma amintită câte un ajutor anual, care să le mai aline năcazurile. Și și această bucată de pâine o invidiază dl Vlad din gura văduvelor și preoților săraci? *Frumoasă iubire de neam!* Dl Vlad în ignoranța și necunoștința sa de cauză a făcut în parlamentul țării propunerea *ca suma aceasta să fie ștearsă din buget*, iar biserica și preoțimea să nu mai poată primi dela stat ajutoare pentru că dl Vlad trebuie să ajungă deputat, ceea ce se poate numai cu ajutorul unei preoțimi sărace și nemulțumită cu soarta.

Preoțimea — suntem siguri — va ști

trage consecvențele din partea deputaților naționaliști, cari la orice ocaziune caută să dovedească, că sunt cei mai mari contrari ai intereselor preoțimei și poporului muncitor.

Dar afacerea poate fi neplăcută pentru dl Vlad, pentru că pășirea dsale în parlament ne dovedește, că Dsa nici n'a știut despre ce vorbește, când a adus în legătură ajutorul luat în buget pentru ajutorarea bisericii gr. or. cu legea de congrua și când a făcut propunerea, ca pe baza §-ului 21 din legea congruei să se șteargă din buget ajutorul de stat. Ar fi bine, ca domniile deputați să mai studieze câte ceva, când se prezintă ca trimișii poporului românesc înaintea lumii culte. Să nu ne facă de batjocură neamului românesc, că a trimis în parlamentul țării reprezentanți, cari nici nu știu despre ce e vorba, ci îndrugă numai la fraze goale și fără nici un rost, ca poporul să cetească, că și ei au vorbit.

NOUTĂȚI.

Numărul de față conține 8 pagini.

Știri personale. Comitele suprem Carol Fialka, este pe calea de a se însănătoșa pe deplin, și este speranță, că în scurt timp își va relua oficiul.

Maj. Sa la Praga. Să scrie din Viena, că M. S. înainte de a pleca la Ischl va vizita expoziția din Praga. Călătoria aceasta s'a proiectat între 15 și 20 Iunie. M. Sa va petrece în expoziție o oră și jumătate și apoi va pleca la Ischl.

Pelerinaj. O deputațiune de circa 100 persoane a plecat sub conducerea episcopului Hossu la Roma, ca să felicite pe Papa, din incidentul iubileului său de 50 de ani.

La oficiul regiei orașului oarele oficiale sunt în zile de lucru dela 7—11 ore a. m. și dela 3—4 oare p. m. În sărbători și dumineci dela 8—10 a. m.

Caz de moarte. În un sanatoriu din Budapesta în urma unor grele suferințe a încetat din viață dr. Béla Szokolay, președintele stimat al tribunalului din loc. Era un jurist bun, jude conștientos, om de o cultură superioară, așa că lasă gol simțit în corpul judecătoresc.

Pretutindenea a lăsat moartea lui adânci regrete.

Cu conducerea tribunalului din loc a fost încredințat judele de tablă dr. Rieger Aladár.

Țarul Rusiei la Roma. Din Roma să scrie, că Țarul și Țarina vor sosi cu siguranță acolo în luna Octombrie. Patru funcționari ai ministerului de interne și un polițist rus au sosit la Roma, pentru a se pune în legătură cu șeful poliției de siguranță din Italia în vederea viitoarelor măsuri de pază.

Fără nas pentru o fată. Un tânăr cu numele Zamfirescu era amorezat într'o fată. Marți seara să duse ca de obicei pe la fată. ș stătu cu dânsa în poartă de vorbă. Un alt tânăr, care încă eră amorezat de fată, când văzu, că ea vorbește și cu altul afară de el, sări la rivalul său și începură a se scârmăna. Agresorul văzându-se învins de Zamfirescu,

— „Puteai să te faci că nu vezi.”

— „Așa crezi tu, dară când ei fi și tu odată în situația mea, o să vezi că nu este de loc așa de ușor să închizi ochii când vezi, făcându-se de răs casa unui prieten bun pe care îl stimezi.

El, se vede că a observat lipsa mea dela seratele nevastei-si și m'a poftit la el. M'a dus la mă-sa și după aceea când am rămas o clipă singur cu nevasta lui, am văzut-o cum îmi râdeă galeș cu ceva lasciv în privirea iei umedă. Știi? Nici n'am îndrăznit să cred ochilor mei, dar ea s'a apropiat de mine și m'a atins cu un gest murdar de vulgar ce eră. M'a atins așa fel că nu mai puteam să mă îndoiesc asupra intențiunilor ei. Totuși ca să salvez aparențele, și să o fac să înțeleagă că nu vreau să îmi înșel amicul, am început să vorbesc de recolta de grâu. Dar ea mi s'a așezat pe genunchi, ca și când toată viața n'ar fi făcut decât acest lucru, și mi-a spus cu o lipsă de jenă cinică:

— „Ce te mai faci că nu înțelegi? De ce te jenezi? Traian s'a dus să-și vadă de actele și prostiile lui juridice; nu ne mai

deranjeză nimeni. Stai, că îmi vine foarte bine cum stau pe genunchiul tău.”

— „Nu se poate!” strigă căpitanul, gata să scape păharul din mână, „asta nu se poate! O femeie cinstită, să facă asta?! Nu se poate!!”

— „Așa mi-am spus și eu de multe ori!” zice tânărul locotenent. „dar când mi-aduc aminte de toate, când îmi evoc clipele acelea, uite parcă o văd stând colea pe genunchiul ăsta, luându-mă cu mâna pe după cap, să mă sărute, căci ea consideră că suntem pe deplin înțelegși...”

— „Ei, și tu ce-ai făcut? căci mărturisesc că situația eră destul de delicată... Ori îți făceai din ea o dușmană, ori îți trădai un amic bun.”

— „I-am luat încet mâna de pe gâtul meu, și m'am ridicat de pe scaun, ca să-mi pot scoate piciorul de sub ea, și i-am spus foarte simplu:

— „Te rog, dacă vrei să rămânem buni amici, să nu mă silești să nu-ți mai calcac în casă: sunt prea bun prieten cu Traian, și pe d-ta te stimez prea mult pentru a face o asemenea faptă!” (Va urmă.)

il apucă cu dinți de nas și nu-l slobozi până ce nu remase cu nasul în gură, mușcându-l jos din rădăcină. Când ajunseră polițiștii la fața locului, tânărul necunoscut se făcuse nevăzut, și harnicilor polițai nu le-a mai rămas alceva decât să interneze la spital pe cel fără nas.

Excursiune de studiu. Fiind că în timpul cel mai apropiat se va edifica aici internatul proiectat de comunitat de avere, primarul orașului nostru dl Octavian Bordan și respective la insistența Dsale, au călătorit la Turnu-Severin și dl. deputat C. Burdia, Petru Borțun, A. Kalkbrenner, E. Bastius, Cornel Dragomir, I. Iakab dr. J. Minea și G. Weigl, pentru a studia liceul „Traian“ din Turnu-Severin, care să zice, că este unul dintre liceele cele mai moderne, ba chiar arangiat cu lux.

Pamflet. Un curios a ridicat nițel un colț al cortinei și a aflat un secret ce se petrece după culisele misterioase ale activității, Dnei Helene de Iakobich, și fiind curioși de regulă și guralivi au tradat secretul, că Dna de Iakobich se pregătește a eda o broșură din incidentul serbării zilei onomastice a Dsale, în care va înșiră pe mult răbdătoarea hârtie o sumedenie de minciuni și calomnii la adresa stimatului și iubitului nostru deputat dietal Dl Const. Burdia. Stimabila și venerabila matronă se înșală amarnic dacă, crede că pamfletul Dsale va avea efectul sperat de Dsa et cons. ajutători. Publicul cunoaște azi cu cine are de lucru. Faptele deputatului nostru sunt carte deschisă, și nu este învăluit în mantaua misterului ca stimabila autoară.

Așteptăm cu conștiința liniștită apariția și a acestui pamflet, Să vedem până unde poate merge reutatea omenească cu obrăznicia.

Epilogul unei glose. Ne ridicasem într'unul din numerii trecuți cuvântul contra faptului, că „Reuniunea“ de sub președința Dnei Iakobich să profaneze cu petrecerile ei curtea bisericeii. Ea răspunde foarte necuviincios în „K. Z.“, legându-se de persoane cari Dneii nu-i convin și cari n'au nici o legătură cu ceea, ce s'a publicat,

Ni se comunică acum, că informația noastră a fost corectă, de oarece epitropia parohială a constatat mai multe murdării, resturi de petrecere și s'au comunicat lucruri grave, care necinstesc tare altarul închinat lui Dumnezeu.

Tocmai de aceea nu a mai permis Reuniunii, ca Mercurea viitoare să mai facă de ocară locașul Domnului cu petrecerea sa.

Visite militare. Zilele acestea batalionul staționat aici a fost vizitat de comandantul său Goglia, și gendarmeria a fost vizitată de colonelul de geandarmi Szöts.

Instalare. În 19 Mai c. s'a făcut la Vârșeț instalarea noului comite suprem al orașelor Vârșeț și Panciova, Nehrebeczky György. La instalare comitele suprem a ținut o vorbire lungă, în care a accentuat pacea dintre naționalități.

Sicynski asasinul guvernului Rusiei a cerut să fie judecat de alt tribunal, nu de cel din Lemberg. Rugarea-i însă a fost respinsă.

Calendarul Minervei pe 1908 și romanul „Martirii“ sunt oprite în Unguria.

Dl. Nic. Fizeșan preot militar de cl. I. în Brașov, a fost numit protopop militar cu 1 Mai 908. din partea M. Sale Regelui.

Canal peste Alpi. Un inginer italian își sparge capul, cum s'ar putea împreuna Genua cu lacul Bodeu, prin un canal peste Alpi.

Conjurație între soldații ruși. Printre soldații din garnisoana din Cremenciug s'a dat de urma unei organizațiuni revoluționare. Cu ocaziunea unei adunări secrete au reușit să aflu această organizație. 18 soldați și un civil au fost arestați.

Revoltă pe insula Samos. Dumineca trecută locuitorii insulei Samos au voit să țină o adunare națională. Principele Ropasis n'a încuițat ținerea adunării. Poporul s'a revoltat de acest fapt ilegal al principelui, l'au bătut bine și acum îl țin închis în propriul său palat.

Agentură de poștă. Comuna Prebul din comitatul nostru, capătă de la 1 Iunie o agentură de poștă.

Revoluție în China. În China, patria revoluțiunilor permanente, iar este revoluțiune care ia dimensiuni tot mai mari în provincia Yunnan.

Rebelii au bătut trupele imperiale și au luat în stăpânire liniile ferate îndreptându-se spre capitală.

Călugări carthausieni la Budapesta. O deputațiune a ordului călugăresc cartausian, a umblat zilele trecute pe la Budapesta pentru a exopera dreptul de a zidi undevă în jurul capitalei o fabrică de liquer „Char-treuse“, renumit în întreaga lume. Acești călugări sunt din Franța, de unde înțeleptul popor francez i-a izgonit.

Doi români omoriți. „Românul“ foia din America scrie: Nu știm pozitiv, dar aducem după zierele engleze următoarele: În South Columbus s'a comis Dumineca dimineața un omor dublu. Victimele sunt doi români Ed. Moldovan și Ponie Minchoff. Primul nume seamănă a Român, dar al doilea de loc. Trebuie să fie ori ceva greșală, ori reporterul de la riarul respectiv a sris după cum a pranunțat cineva numele românește. Cadavrul lui Moldovan s'a găsit în odaia, în care a locuit cu alți patru, iar al lui Minchoff pe veranda căsii. Opt oameni au fost deținuți, dar nu au putut fi ascultați de oare ce nu este tălmăciu român.

Lăcuste. Abea au învierzit câmpiile, și vin știri despre lăcuste de pe pustele Hortobágy în Ungaria. În urma iernii moale ouele de lăcuste nu s'au stărpiț, și e mare temere, că locustele vor nimici toate bucatele de pe câmp.

Cea mai mică răgută. Băiatul regelui Spaniei, moștenitorul de tron, a implinit un an de vârstă. Din acest prilej, după o veche datină spaniolă, micul moștenitor a fost asentat cătană și înscris în șirul răgutelor armatei. El este deci cea mai mică răgută. Mamă-sa, regina, i-a făcut o uniformă a regimentului prim, de care să țină noua răgută.

Răzbunare. Primarul satului Egerpatak (săcuime) aveă mai mulți dușmani. Vre-unul din aceștia i-a legat ușa casei cu sîrmă, apoi a udat'o cu petreol și i-au dat foc.

Focul a fost observat de vecini, cari au scăpat cu mare greu pe fereastră pe primar și familia dela moarte groaznică și sigură. Făptuitorii până acuma sunt necunoscuți.

Peatra de urinat să vindecă mai sigur, dacă să folosește apa minerală „Phönix“ dela băile din Buziaș. Această apă oprește formarea astor fel de petri în beșică, vindecă catarul, și scoate acele petricele, cari pot trece. Aceste cazuri au obvenit atât de des, încât direcțiunea băilor din Buziaș, posedă un mic muzeu, cu astfel de petrii îndepărtate. Apa minerală de cură „Phönix“ să capătă în toate apotecile, drogeriile, și în spi-teriile mai bune.

Biroul de publicațiuni a lui A. V. Goldberger din Budapesta s'a mutat pe Strada Károly-körut 22 IV., în Bazarul „Röser“.

Din toată lumea.

Eduard regele Angliei va vizita la Ischl pe M. Sa regele nostru la 12 Aug. a. c.

În Pécs, dumineca trecută a fost desvăluită statua lui Ludovic Kossuth.

Bancnotele de 20 cor. vor fi retrase din circulație, și vor fi înlocuite cu altele noi dela 22 Iunie a. c.

Turnul bisericeii gr. cat. din Baia mare s'a prăbușit săptămâna trecută.

Un român cu numele Eutim Precop a fost călcat și omorât de un tramvai în cantonul Obio din America.

În Cairo (Egipt) a fost zilele trecute o rupere de nori în urma careia 70 case s'au dărîmat.

În Petersburg (Rusia) trăește un soldat în etate de 128 ani. Dânsul a servit în armată 80 ani, și acum trage o pensie de 12.000 dolari.

Profesorul Mureșan dela Blaj a fost restituit în postul seu fără ca să-și fie rostitificat diploma.

În Sibiu a sosit o societate de operă că și a început activitatea din 16 a. I. c.

Toți generalii din armata asutro-ungară și ai gendarmeriei vor merge la Viena ca să felicite pe M. Sa din incidentul iubi-leului de 60 de domnie.

Alex. Popovici a fost notar în comuna Brostyan din cercul Oraviței.

„Foaia Diecezană“ va fi în viitor redactată de Dr. Iosif Olariu. Dr. Barbu s'a retras de bună voie. Bunătatea a fost numai pe hârtie.

Corul Dnei Iacobich și Alionte, este oprit de a mai funcționa până nu vor aveă statute întărite.

O caravană de țigani a fost deținută aici, acușai fiind, că ar fi comis un omor.

Țigani înculpați cu săvârșirea omorurilor dela Dános vor fi vineri judecați. E vorba că vre-o 4—5 vor fi judecați la moarte.

Foarte multe vite cornute s'or otrăvit de buruiana așa numită „strigoniu.“ Au perit până acuma mai multe de zece în Caransebeș.

Căpitanatul polițial a ordonat carantină pentru câni pe 10 zile.

Conferența învățătorilor, proiectată a se ține la Dognecea a fost întrelăsată, din cauza vărsatului ce grăsează acolo.

În Bogșa-Montană, voesc să edifice o fabrică de cărămidă cu aburi, și să introducă lumină electrică.

În orașul nostru să vor săpă trei fântâni artezice.

„Szörénység“ foaia maghiară din loc să ocupă în numărul său ultim de linia ferată ce să edifice acum, și între altele zice, că ar fi de lipsă ca să scrie pe tablele de avisare, și în limba română și germană. Foarte corectă observare și subscriem și noi.

Pădurea comunității de avere, din hotarul comunei Glimboaca arde de 4—5 zile. S'au luat măsurile de lipsă ca focul să fie localizat.

Regele Manuil al Portugaliei, este amorezat de fiica unei foste dame de onoare dela curtea regală de acolo.

GLOSE.

Cum sunt îngerii? Bruneți? Au dimensiuni considerabile?

Chestia a ajuns actuală prin împrejurarea, că o femeie, care alături de Ghiță Dona, barbier de profesiune colaborează la o mânăjitură de gazetă locală, a fost poreclită „înger păzitor“.

Îngerii au calități cunoscute. Tocmai de aceea suntem firm convinși, că amintita femeie va pârî la judecătorie pe acela, care a îndrăznit să o poreclească în gazetă.

* * *

Și iarăși o chestie de actualitate pentru amintitul înger modern, ce își ia aripi să scrie la gazeta brutarului Kallitzky.

Acest brutar adecă se fălește, că are o așa colaboratoare plină de spirit. Frumos, foarte frumos: cine să nu creadă în autenticitatea afirmării brutărești despre spiritul acelei femei? Par'că brutarul nu-i om, care să știe gândi! Mă rog trăim în vremea autodidacticismului: brutarul poate fi gazetar moralist, pe care o aruncă publicului din belșug cu lopata atunci, când bărbierul improvizat nu înfrumusează numai fețe omenești, ci dă decor unei gazete „Leiborgan“; de ce să nu fie atunci doamna de Jakobich plină de spirit?

* * *

Amazona noastră a declarat războiu președintelui Comunității de avere.

Lupta a fost și e înverșunată. Și-a perdul d-ei orice șansă de a-l cuceri.

Doar, cari o cunoașteți, știți pentru ce?

* * *

O chestie iuridică foarte importantă va preocupa nu peste mult pe Caransebeșeni.

Atunci, când ți-se trimite dividendă în decurs de mai mulți ani, să mai poate tăgădui, că nu-s ale tale acele acții, după cari ai primit dividendă.

Chestia e de dovedire numai.

Toată lumea așteaptă cu curiositate răspunsul.

* * *

A te numi „de“ e ceva aristocratic. A fi cu Ghiță Dona în societate e democratism destul.

A fi și una și alta: spună altcineva, ce e?

* * *

Să zice, că vicepreședintele său i-a gratulat dlui Burdia mai sincer, că strada Ardealului a fost numită a D-Sale și că tableta, ce vine pe casă a comandat-o însuși special, ca și prin aceasta să arete multa stimă și alipire, ce o are.

Monografie ori autobiografie?

— Pamfletul dnei Jakobich —

I.

Zilele trecute s'a împărțit între orașeni o broșură cu coperta roșie, închisă, ce, se zice, ar conține monografia societății femeilor române. Ca autoare e scrisă Elena de Jakobich, cunoscuta femeie, care nu mult și nu bine a trăit cu lumea, dar nici chiar cu bunul ei bărbat, deoarece nu odată a avut scene lipsite de orice duiosie, unde bărbatul trebuia să-și apere capul nainte oalei, ori altceva, ce ajungea în mâna amazoanei războinice.

În această monografie susamintită făcând istoricul Reuniunii își face autobiografia sa: din datele acestei cărți o vedem certându-se cu întreaga lume, dela comitetul său, a cărei președintă eră, până la primar și președintele Comunității de avere. Întreaga autobiografie ne arată sbuciumarea tragică a ambiției fără hotare a unei femei, care ar vrea să conducă orașul, care femeie e în stare să isbucnească chiar și în plânsul svâcnitor, ce caracterizează isterismul, când nu-și poate răpune dușmanul.

Situația e într' adevăr de tragedie, Lupta socială e pentru bărbat. Femea își poate arăta vitejia numai față de bărbatu-său, dacă e slab. Și femea amintită a crezut, că după cum a învins pe bărbatu-său, așa va învinge și pe toți aceia, cari nu vreau să i-se închine. Priveliștea ar fi fost foarte

curioasă: un oraș să se închine ambiției deșarte a unei femei, care n'are alt mobil în acțiunile ei, decât a se pune pe sine la locul prim; luptă contra lui Curescu, fiindcă acesta nu voia să o cresteze, luptă contra președintelui actual, Const. Burdia, fiindcă ea a voit să pună pe frate-său în scaunul prezidial al Comunității etc.

N'a avut ea vedenii ca Joana d'Arc, că ea e menită să scape granița, fiindcă nimeni n'o întreabă și nimeni n'o consideră ca atare. Și îndată ce nu o consideră, se eșofează, se necăjește, mușcă și 'n dreapta și 'n stânga și apoi vine...

Ne închinăm nainte convingerei adevărate, dar abhorăm întortochierea adevărului, condamnăm totdeauna, ca cineva să-și scoată convingerile din traista intereselor proprii. Și o condamnăm de trei ori aceasta, atunci când e vorba de o femeie, la care suntem obicinuiți a află candoare, gingășie, pudoare, iar nu dor de ceartă ca o pilăriță și satisfacerea unor ambiții, ce numai la bărbați le poate admite omul, dar și acolo, dacă nu trec hotarele buneicuiințe.

Fiindcă, dacă ești certăreață, dacă ai ambiții în mod involuntar, mâni societatea, ce o conduci spre prăpastia neînțelegerilor periclitându-i existența. Astfel de firi nu sunt pentru a conduce. Așa se esplică, că societatea femeilor române, pusă în serviciul poftelor dnei Jakobich ajunge în scurt timp vis-à-vis de toți oamenii de bine. Și doamna orice atac îndreptat contra ei îl califică de îndreptat în contra societății. Apucătură admirabilă, care însă poate fi demascată, căci și din sac i se văd mâței ghiarele.

Pentru amintita însă, toate certele avute au avut caracter vital, eră un sucurs de viață, o profesie am putea zice, ceace vom arăta în cele următoare. (Va urmă).

Din Caransebeș.

Aceasta este titlul unei corespondențe trimisă din loc ztarului „Lupta“ și publicată în No. 99 al numitei foi, care tratează în niște daraveri de ale femeii ce se subscrie de Jakobich, și atacă în mod pătimaș persoana dlui deputat C. Burdia.

Nu mi-ași fi perdut timpul ca să reflectez acelei corespondențe scrisă de vr'un bețiv vagabond, dacă aceea nu s'ar fi născut din ură, și n'ar conținea minciuni cari din cari mai sfruntate, și în fine dacă n'ar ataca într'un mod nedemn pe un om cinstit și cu mintea sănătoasă. — persoana st. nostru de-ut.

Ura ce predominează pe corespondent, să vede în fiecare vorbă, ce a pus'o pe mult răbdătoarea hârtie.

Dar ca cineva să fie capabil a scrie niște minciuni atât de sfruntate, trebuie să aibe o dosă respectabilă de obrăznicie și reutate.

Ear corespondentul „Luptei“, are obrăznicia să scrie, că guvernul *a pus la cale prigoniri contra unor persoane dela Consistor și dela institutul pedagogic și teologih*. Nu mă uimește obrăznicia corespondentului, căci bine știm, că și Dnealui este un prigonit cu musca pe căciulă. Ceeace mă uimește este faptul, că „Lupta“ care se pretinde a fi o foaie serioasă, și care știe foarte bine relațiunile și daraverile *prigoniților martiri naționali*, ea are curajul să facă loc în coloanele ei unei corespondențe, cum este cea din chestie, și când bine știu matadorii și fericitorii poporului român, dela „Lupta“, că tot românul de omenie, față de intervenirea guvernului în afacerile Consistorului, n'are alte cuvinte decât acelea că: *păcat, că guvernul n'a intervenit mai de mult*. Dar ean să stau strâmb și să vorbim drept, cari sunt adevăratele prigoniri ale guvernului, și ce a făcut adevărat guvernul? Nimic altceva, decât a pretins înlăturarea acelor persoane, cari în urma faptelor lor, înșirate vre-o trei ani de a rândul în „Renașterea“, — nu sunt demni să stee la o instituțiune morală, — când ele, adică persoanele prigoniți, sunt cele mai demoralizate. E superflu să mai înșir faptele prigoniților, căci acelea sunt prea bine cunoscute cetitorilor, din coloanele „Renașterei“. Ca român adevărat însă trebuie să zic, că guvernul prea galant și prea cu mânuși pe mână s'a apucat de rezolvarea stărilor anormalice și anarhice din dieceză.

Nu pensionare și imbiere de protopopie trebuia prigoniților, ci „*Pohod na Sibir*“ din orice instituție morală.

În fine nu pot înțelege că de ce prigoniții tac ca peștele în fundul mării, de ce nu pășesc toți în public în față, să desmintă învinuirele aduse lor pe nedreptul din partea guvernului, de ce să lasă ca mieii să fie înjunghiați, de ce nu opun acuzelor, de ce nu se spală? De ce toate acestea? De ce tac foile naționale? De ce publică numai din când în când câte o corespondență, și rischează cuvântul prigoniți, nici una însă nu are curajul să înșire acuzele ridicate contra prigoniților, și să desmințească cuvânt de cuvânt? De ce, mă rog, onorabili pretinzători de dreptate?

De ce nu fac aceasta, căci atunci tot românul de omenie ar sări în ajutorul prigoniților, și fie siguri, că atunci li s'ar face dreptatea cuvenită, cum a făcut și acum guvernul!

Să mergem acum cu un pas mai departe. Corespondentul „Luptei“ zice mai departe, că *ciracii lui Burdia* s'au pus pe lucru să suprimă cu forța manifestarea oricărui sentiment românesc. Sărmană hârtie! dar multe mai poți răbda! Sub manifestății sentimentelor românești nu pot înțelege pe alții din Caransebeș decât iar pe martirii prigoniți și pe naționaliștii de calibrul lui Alionte și Ghiță Dona, căci pe alți români n'am auzit plângându-se de suprimarea sentimentelor românești, și nici în mine n'a încercat nime să suprimă sentimentele românești. Bineînțeles nu sentimente exaltate și bolnave. Și apoi roguvă onor. naționaliști, mult doresc să știu și să cunosc activitatea Dvoastră naționalistă. Tare aş dori să cunosc această

buruiiană rară. Dar nu veți fi nici Dvoastră atât de naivi, că a fi în corul D-nei de Jakobich, și a cânta în mod ostentiv câte prostii toate, înseamnă activitatea naționalistă. Vă cred capabili de multe năzdrăvăni, dar tot nu-mi vine să cred, că D-voastră să credeți astfel de gogoși. Mă mir, cum de nu vă intra în glavă, că, dacă legea pretinde dela ori și care reuniune de cânt, fără considerare la naționalitate, — statute, de ce atunci chiar dela D-voastră să nu pretindă, ori credeți aceea, că e de ajuns să fiți sub patronagiul D-nei de Jakobich, — spre a fi privilegiați, pe care cu atât ifos îl folosește femeia amintită. Vă înșelați amari, dacă credeți că *predicatul* dnei presidente este de ajuns pentru privilegii.

De judecata căpitanului nu mă ating, căci aceea e treaba dlui, și știu bine că o judecată numai pe baza faptelor și dovezilor pozitive se poate aduce, și dacă aceasta n'ar fi fost, atunci judecată n'ar fi.

Să trec însă la atacurile de specie ordinară, îndreptate contra dlui deputat Const. Burdia.

Ași fi foarte curios să știu, ce vină poartă la toate aeestea dl deputat, de vă năpăstuiți asupra lui ca lăcustele? Tare vă înșelați, dacă credeți, că dl deputat are timp să se ocupe cu daraverile Dvoastră. Sunteți prea afară din cale închipuiți dacă credeți, că valorăți atât de mult, încât să-și mai piardă dl Burdia timpul și cu Dvoastră. Alte năcazuri are bietul opincar — al cărui conducători vă numiți Dvoastră — și ușorarea și înlăturarea acestor năcazuri îl preocupă pe dl deputat, și nu prostiile Dvoastre, și politica D-nei de Jakobich, a lui Alionte și Ghiță Dona.

Stimaților naționaliști, dacă voiți să cunoașteți sărăcia lipsurile și năcazurile bietului popor, atunci nu de lângă pocalul de bere dela Lichtneckert, și nici de lângă gramofonul femeii amintite faceți politică, ci pof-tim plecați printre popor, și priviți cu ochii mizeria lui, apoi veți vedea, că dl deputat, la care zilnic tărăsc sute de români năcăjiți ca să le ajute și să-i scape de năcazuri — și mă veți crede că dl deputat nu prea are timp să se delecteze cu mirosul urzicilor naționaliste.

Și acum de încheere, dați-mi voe să vă întreb ce bine ați făcut, și faceți Dvoastră poporului „dragi-mi, dragi naționaliști?“ Ați cântat cântece naționaliste? Să poate, dar vedeți, mă rog, poporul seracul nu poate trăi din cântecele Dvoastră! Sau a calomnia și a atacă pe dl Burdia este activitatea Dv. naționalistă? Dacă da, atunci mă rog, și cu asta ați dat-o greș, căci azi poporul nu mai ascultă de fariseii, cari predică apă și beau vin, și poporul săracul a deschis și el ochii și vede și simte, cine-i face bine și cine încearcă să-l imbecileze cu apă rece.

Dacă vreți să faceți nițică comparație între faptele Dv. și între faptele dlui deputat, atunci n'aveți decât să întrebați poporul, care zi de zi să adresează dlui deputat cu epistole de mulțămire și recunoștiință.

Cred că va fi de ajuns de astă dată atâta, dacă mai doriți, pot vorbi cu Dvoastră și mai pe șleau, dacă credeți că nu vă va ustură.

Ciriplic.

PARTEA LITERARĂ.

FĂRĂ BOI

Dănăilă, fără să-și întoarcă spre ea capul, își trase picioarele în pat, se întinse pe spate și închizând ochii, gemu înăbușit.

Când femeia intra, cu brațul încărcat de găteje, bărbatul ei horcăia adânc.

Ochiurile celor două ferestruici începură să-si piarză străvezenia, prinzând o culoare plumburie, care se închidea din ce în ce mai mult, cu cât umbrele serei năvăleau tot mai dese, tot mai întunecate. Omul dormea așa de greu, că nici nu simți când îl sgâlțiară ca să se scoale la masă.

Într'un târziu tocmai, — să fi trecut de miezul nopții, — Dănăilă sări ca speriat în mijlocul casei. Luna căzu grămadă pe fața lui, luminându-i ochii rătăciți, obrajii supți... Mugise un bou, da, îl auzise bine: eră mugetul plângător al lui Boian... Cum de uită ca să-i adape de cu seară?!

Se năpusti la ușă. În tindă pusă mâna pe căldare, și eșind afară, cum eră năucit, se și îndreptă spre fântână când, de-odată, se opri ca trezit dintr'un somn de lunatic. Toată nenorocirea lui, — ocolul pustiu, — o aveă înainte poleită în argint de lună.

După ce se învârti de câteva ori prin ogradă, se lăsă oftând pre prispă.

Eră în noaptea aceea atâta lumină, că se deosebea și umbra unui fir de paiu. Crucea biserici se vedeă întregă, cu razele ei de fier, reci și subțiri, din cari una eră strâmbă.

Dănăilă își aminti, că așa eră ea sucită chiar de când o adusesese meșterul. Par'că vedeă acum pe neamțul cel îmbrăcat în straie albastre, pătate cu ulei de rapiță, acățându-se ca o măță pe acoperemântul luncos al bisericii, ca să așeze crucea... Eră beat și cântă. Când s'a dat jos de pe biserică, a intrat în crâșmă, și a băut toată noaptea... A rămas apoi în sat vre-o săptămână, — umblând hai-hui, fără de nici un rost, — până ce într'o zi și-a găsit de lucru la o moară din apropiere... N'avea bietul neamț, nici casă nici pământ nici vite... Eră singur de capul lui... Spunea că fusese și el odată cu rostul lui, dar de când un foc îi arsese atelierul, umblă așa fără căpătăiu, fără familie, fără prieteni... dar asta nu'l opreă ca să fie vesel și să cânte, mereu să cânte...

Pădurea aruncă o umbră deasă, înegrind jnmătate din coasta dealului, sub care dormea satul, adâncit într'o liniște de pustiu.

Un liliac, desprins din umbra pădurei, făcu câteva învârtituri repezi d'asupra ocolului, se repezi par'că supărat spre locul unde stă Dănăilă, și cât p'aci să-i atingă fața, cu aripa lui unsuroasă, dar se ridică îndată în sus, se mai suci de câteva ori, apoi se îndreptă spre biserică, pierind deodată în ne-grul clopotniței.

Dănăilă eși în portiță, și rămase acolo stâlp, privind în lungul drumului tăcut, unde nu se mai cunoștea nici urme de roți, nici de talpă omenească, așa îl acoperise colbul.

Din inima pădurii porni înfiorând valea, țipătul straniu al huhurezului.

Dănăilă se zmunci din locul său și intra, cu inima sfârșită, în casă. Și deși simțea, că-i vine leșin, — așa îl supusesese

amea, — totuși nu se gândi să mănânce, se culcă din nou.

A doua zi, se sculă cu fața gălbegită după boală. Sufletu-i zbuciumat se liniști, și s'ar liniști și o mare tulburată pe care prinde-o gerul înghețându-i talazurile. O osomoreală mocnită îi înăsprise trăsurile peiei altădată, atât de blajină.

Cum stă așa în casă, nehotărît, îi veni în minte deodată neamțul ceta cu bluza albastră. „A dracului sărăcie... toată ziua cântă!”

— Care sărăcie? îl întrebă femeia murată.

Dănăilă nu-i răspunse nimic. Se sculă numai dela locul lui, se apropie de lada de pe pat, și începă să scoțoască în fund.

Femeia îl văzu scoțând de acolo punga cu tot ce putuse pune la o parte, dar nu îndrăzni să-l oprească nici când îl văzu chiar că se îndreaptă spre ușă.

Și în seara aceea, bieteii femeii nu-i veni să creadă ochilor, văzându-și bărbatul intrând în casă, abia ținându-se pe picioare de beat ce era.

Când se trezi, Dănăilă avu minute de muștrare de cuget. Se dojeni singur, că în loc s'adune acum bani, se pusese să risipească și puținul ce-l mai avea. Femeia îi povățui să se ducă la arendaș și să-i ceară cu împrumut bani, ca să-și facă boii la loc.

O ascultă și se îndreaptă spre curtea boerească. Da i-a fost destul numai s'audă glasul boerului strigând din scară, ca să-i piară pe loc pofta de a mai stă de vorbă cu el.

Și, ca să nu rădă muerea de slăbiciunea lui, în loc să se întoarcă acasă, intră iarăși în cârciumă ca să se mai oțelească o lecuță... „tot o să-i vorbesc eu grecului!”

Într'o săptămână punga se goli. Un lipovan ținea în sat o băcănie, unde găseai tot ce îți trebuie, ca la oraș. Lipovanul mai avea o parte bună: dădea bani cu împrumut, pe amaneturi.

Dănăilă intră în băcănia care mirosea a pește, fringhie și gudron.

— Jupâne Vasca, să-ți aduc plugul?... că mi-ar trebui vre-o trezeci de lei...

— Să-l aduci...

Și a doua zi, nevasta lui Dănăilă începă să bocească în gura mare, și cât p'aci era să-i scoată ochii lipovanului, când acesta veni să-și ridice amanetul.

N'a bocit femeia, numai odată, că de atunci de multe ori a mai intrat lipovanul în ograda lor. Într'un rând a ridicat roatele carului, în alt rând coșul și tânjala...

Da, dacă se supără femeia, mult se bucură cârciumarul, căci de câte ori trecea lipovanul spre Dănăilă, știa el că în ziua aceea avea mușteriu bun.

În cât-va timp, lui Dănăilă îi merse vestea, că era cel mai bețivan din sat. De multe ori era cules din noroaie și adus fără șimțire acasă.

Trecură doi ani...

Vântul pustiirii bătuse peste gospodăria lui Dănăilă. Ograda era de mult desgrădită... Nici urmă nu se mai vede de poartă sau porțiță... Fusesse grea de tot iarna din urmă... și pădurarul ar fi făcut moarte de om pentru un braț de uscături...

Se desprimăvăraseră, că nu mai era mult până'n Paști, dar cerul încă nu se limpezise de nori iernateci....

Cârduri repezi de grauri dedeau târcoale ocoalelor, neîndrăznind să se depărteze de sat, și să se abată spre locurile deschise unde vânturile, — une-ori de zăpadă, — colindau nesupărate.

În casă se auziră strigăte aspre, apoi plânsete înfundate de copii. De odată, ușa se deschise cu vuet mare, și în prag eși Dănăilă cu ochii aprinși, suduind în gura mare... Un cățel jigărit începă să se gudure în jurul lui, lătrând prietenește.

Nie, sătul de foame!... — strigă Dănăilă și izbindu-l cu bățul, plecă mormăind.

Făcu abia câțiva pași și se opri. Ducându-și mâna streșină la ochi, se uită în lungul drumului, când plecându-se când înălțându-se. Nu-i venea să creadă: Din capul ulifei negre, legându-și crupele lor albe, doi boi mari, — plāvani, — înaintau la pas. În urma lor venea Savu consilieru și băiatu-su lui Vlastaru.

— Ei, muieră! — strigă Dănăilă — eși de vezi și tu!...

Femeia se arată. Când zări boii, cari abia își descleștau picioarele din noroiul cleios, țipă ca o sărită din minți. Apoi își duse mâna la gură și alergă înaintea lor.

Într'o clipă fu lângă iei și începu să-i mângăie și pe bot și pe frunte, și între coarne.

— Doamne! Doamne! Ce minune!

Dănăilă se trezi ca dintr'un vis urât. Fața i-se luminează, ochii i-se limpezi și, până și semnul cel adânc de lângă gură par'că se ștersese.

După ce îi întrebă pe cei doi oameni de chipul cum au fost descoperiți boii, luă dobitoacele de funie și se îndreptă vesel spre casă... Dar cum văzu pustiul din jurul locuinței, se întunecă iarăși.

— Na muere! — strigă aspru, dându-i funia boilor. — N'a leagă-i bine, unde-i ști... Numai să nu-i fure iară, că mă faci să intru în ocnă.

Și plecă întrebându-se supărat:

— Nici acu, n'are să-mi deie el mie pe datorie?!...

A doua zi, — din zori — Dănăilă își porni boii la iarmaroc...

AL. CAZABAN.

In comuna Buzeu

(ROMÂNIA)

se află spre vânzare 573□ metrii, loc din parcela la Nr. 5. Bulevardul Vii-torului.

Informațiuni mai aproape de administra-
ția acestui ziar.

R. GRAU, CARANSEBES

Telefon 47.

păpucar.

Telefon 47.

Cel mai mare magazin de ghetete pentru dame, domni și copii.

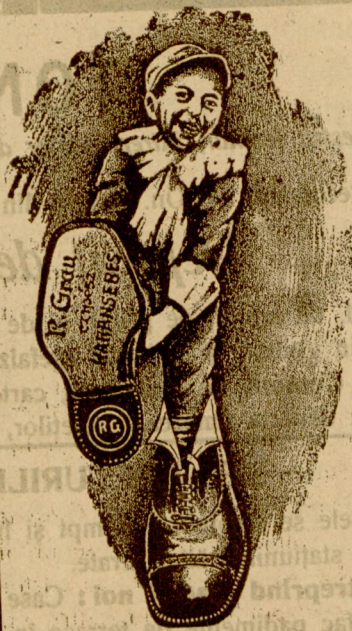
Singurul vânzător a renumitelor fabricate:

Cobrak și Danubia

precum și a ghetelor curat americane.

Face ghetete fine și moderne după măsură.

Reparează prompt și effin.

ILUMINAȚIE ELECTRICĂ CU STABILIMENT

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

Se poate combina cu apeduct și mașini agronomice.

Indrumări și pro-
specte de

SINGER F. și R.

antreprisă de inginerie
și electrotehnică

Budapest, V. Kálmán-utca 15.

Multe referințe de primul rang.

TELEFON
63—01.

Mersul Trenurilor

Din Caransebeș la Lugoș pleacă :

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Miercuri și
Duminică la 6 oare 2 min. p. m.

Trenul accelerat: la 5 oare 28 min. dim. și
11 oare 21 min. a. m.

Trenul personal : la 3 oare 55 m. dim., 9 oare 42
min. a. m. și 4 oare 59 m. p. m.

Din Lugoș la Caransebeș sosește :

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Joia și Du-
minica la 6 oare 33 m. dim.

Trenul accelerat: la 4 oare 53 min. p. m.
și 10 oare 33 minute seara.

Trenul de persoane: la 8 oare 48 min. dim.
la 10 oare 42 m. a. m., la 5 oare
57 m. p. m. și la 9 oare 56 m.
seara.

Din Caransebeș la Orsova pleacă :

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Joia și Du-
minica la 6 oare 33 m. dim.

Trenul accelerat: la 4 oare 53 m. p. m. și
la 10 oare 29 m. seara.

Trenul de persoane la 10 oare 42 m. a. m.
și 5 oare 57 m. p. m.

Din Orsova la Caransebeș sosește;

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Miercuri și
Duminica la 6 oare 2 m. p. m.

Trenul accelerat: la 5 oare 28 m. dim. și
la 11 oare 21 m. a. m.

Trenul de persoane: la 9 oare 42 m. a. m.
și la 4 oare 59 m. p. m.

„MEHADIA“

Casă de păstrare pe acții în Mehadia.

Acoardă împrumuturi ipotecare replăti-
bile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale;
împrumuturi cambiale cu acoperire hipote-
cară, escontează cambii cu 3, eventual cu
2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni,
acoardă împrumuturi (anticipatiuni) pe ama-
nete și pe efecte. Primește

depuneri spre fructificare

pentru cari solvește 6% interese. Interesele
neridicate se adaugă în 6 luni, anume la
1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la ca-
pital și se fructifică mai departe. Darea
pentru interesele de depuneri o solvește
institutul. Depuneri se pot face și prin poștă,
având a se indica adresa exactă a de-
ponentului. Rezolvarea urmează cu întoar-
cerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot
face prin poștă.

Direcțiunea.

BĂILE BUZIAȘ

◆ stațiune de căi ferate, poștă și telegraf. ◆

Dela gara de nord din Pesta vagon accelerat direct. Sezonul dela 15 Mai până 15 Sept.

Băi speciale pentru bolnavi de inimă

pentru boale femeiești, la boale de beșică și rinichi,
la boale de piatră și nisip, cataruri de intestine și
de stomac. Contra anemiei, contra limfaticismului
și contra rachitamului, contra slăbiciunii generale
și contra boalelor de femei. Izvoare radioactive cu

acid carbonic și sărate și izvoare fenginxase cu acid carbonic.

Prospect se trimite la dorință.

Direcțiunea băilor.

**Produsele de acid carbonic
ale băilor MUSCHONG-BUZIAS,**

se expediază în afară de cartel imediat în orice cantitate acid carbonic
natural din izvoarele renumite ale BĂILOR BUZIAȘ.

Să nu se coofunde cu apele produse în mod artificial, cari n'au conținut așa bogat de acid carbonic.

==== Serviciu prompt și conștiințios! ====

Adresa telegrafică : MUSCHONG, Buziásfürdő.

Telefon interurban Nr. 18.

BAZARUL „LA COROANA“

Kohn & Zweig
CARANSEBEȘ

Recomandă prăvălia lor bine
asortată în mode, manufacturi
și mărfuri curente.

Noutăți de sezon se pot cumpăra totdeauna.

BAZARUL „LA COROANA“

TOMA FINZ

Măestru lemnar, întreprinzător de zidiri și negustor de lemne în Caransebeș.

Recomand M. On. Public din Caransebeș și jur bine asortatul meu

Deposit de lemne de clădit

de brad, de molin, de gorun și de teiu, de blane de latezi, de trepte, de scânduri
de molin ghiluite și ghinuite (gefalzt) pentru padimente, toate deplin uscate, mai
departe **Cement de Portland**, carton asfaltat pentru acoperiș, pături de izolare,
penru a depărta umezeala pereților, cătrană (boază) și carbolineu cu

==== PRETURILE MAI MODERATE ====

Comandele se efectuează prompt și în modul cel mai conștiințios și se expediază
în toate stațiunile căilor ferate.

Întreprind clădiri noi: Case de locuit, clădiri de școală, de biserici și de
poduri, fac padimente de terrase în biserici și primesc tot felul de renovări la
edificii vechi, fac acoperișuri de carton asfaltat în calitate excelentă și pe acope-
rișuri vechi de șindilă, acoperișuri bine probate.

ANUNCIURI se primesc în toate zilele cu prețurile cele mai
:: moderate la administrația foii noastre. ::